

Bioassays in ecologische risicobeoordeling

Thijs de Kort - adviseur Ecologische risicobeoordeling
Grontmij, Part of Sweco

Opzet presentatie

- Wat is ecotoxicologie?
- Chemische en ecotoxicologische analyse: een goed partnerschap
- Praktijkvoorbeelden
- Vragen?

Ecotoxicologie – wat is het?

- Gedrag en effect van (giftige) stoffen in het milieu
- Paracelsus: de dosis maakt het gif

ADI: 800 µg/dag

← Vitamine A →

Acuut toxisch:
7500 µg/kg lg

Verontreiniging en ecologische risico's

Ecologische risico's

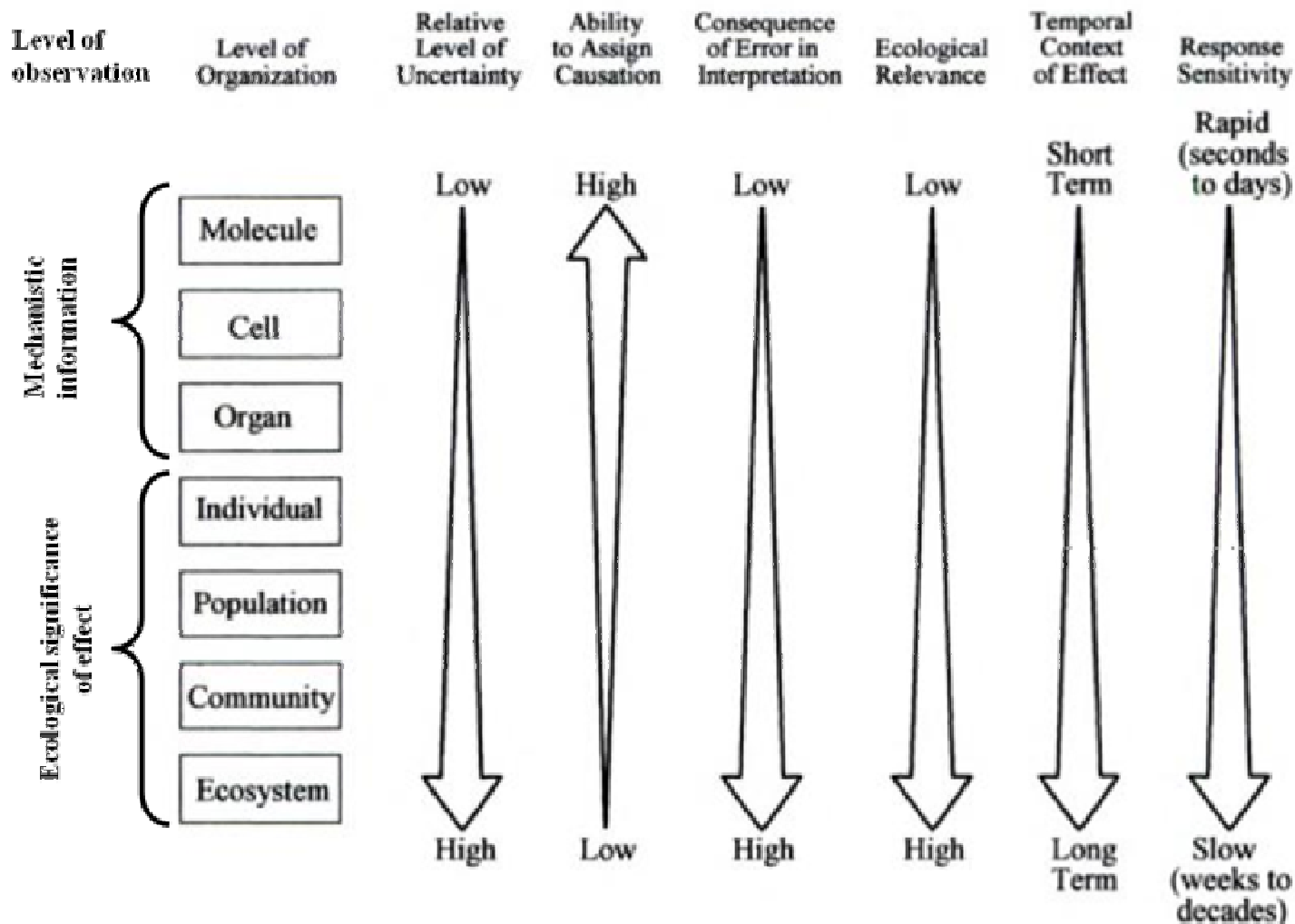
- Direct: verdwijnen of afwezigheid van soorten en processen
- Indirect: ophoping en doorvergiftiging in de voedselketen

Hoe groot zijn de ecologische risico's daadwerkelijk?

- Locatiespecifieke eigenschappen bepalen daadwerkelijk risico
- Bioassays als instrument voor risicobeoordeling

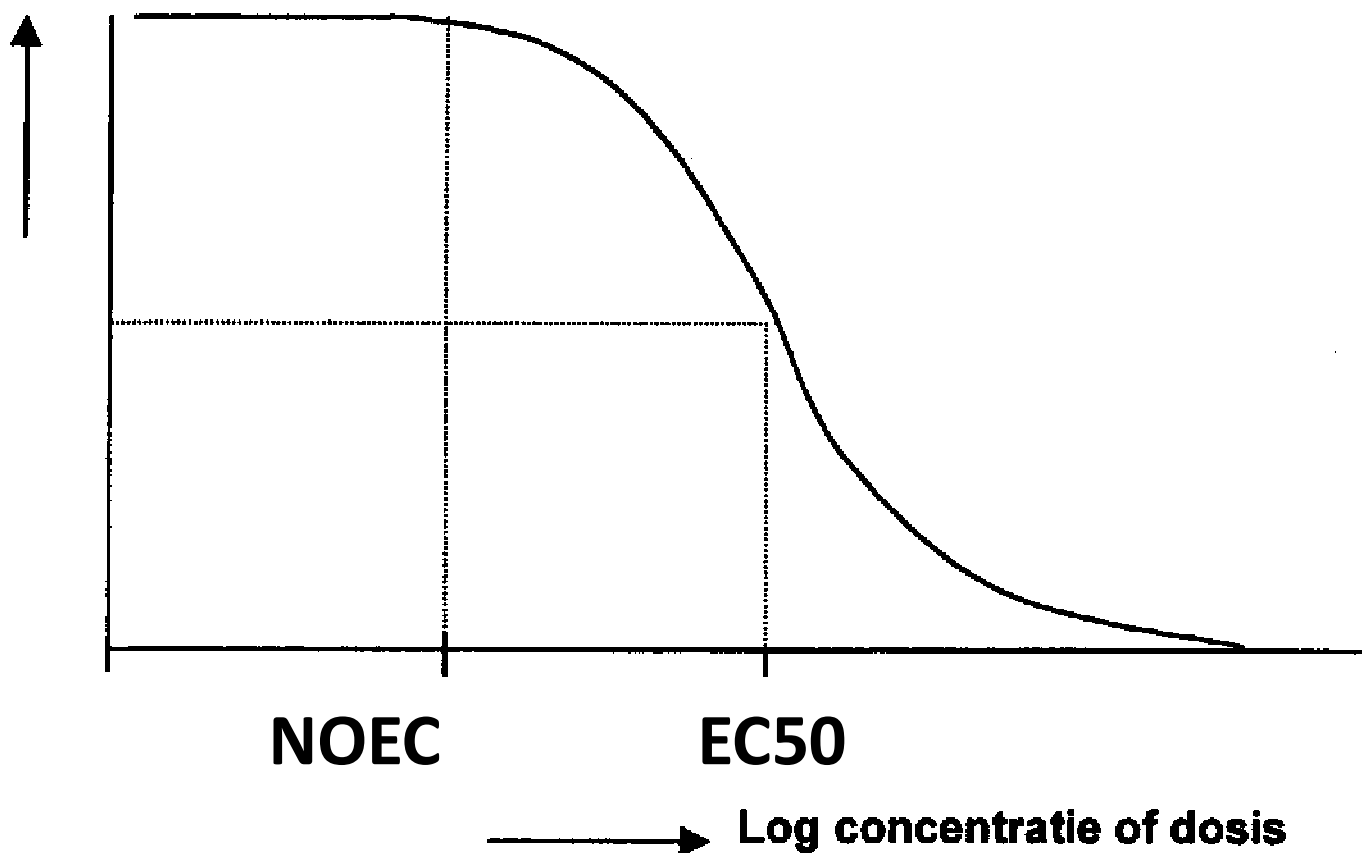
Waarop kan een stof effect hebben?

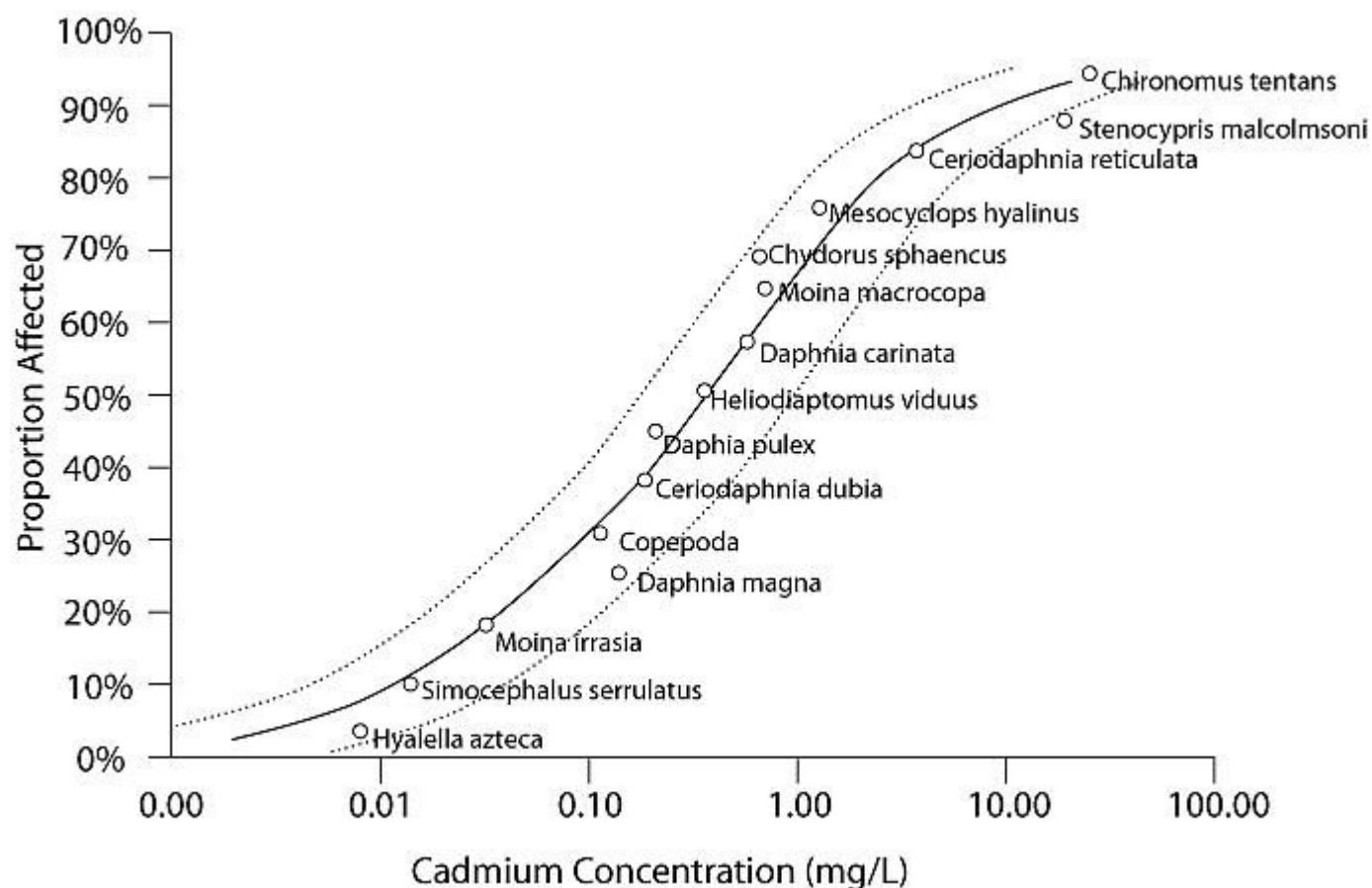

Dosis-effectrelatie

**Overleving, groei of
prestatie**

Soortgevoeligheidsverdeling

Bioassays in de praktijk

- Effectgebaseerde analyses
- Gestandaardiseerde testen onder gecontroleerde omstandigheden
- Verschillende organismen
- Verschillende matrices
- Acute en chronische testen
- Bioaccumulatie

Keuze genoeg.....

Waterbodem

Insecten

Ontwikkeling

Oppervlaktewater

Wormen

Hormoonverstoring

Stoftesten

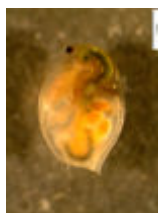
Bacteriën

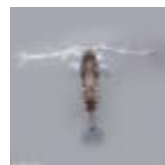
Afvalwater

Waterbodem

Reproductie

Genotoxiciteit
Kreeftachtigen

Stekelhuidigen

Life cycle testen

Overleving

Nematoden

Weekdieren

Hogere planten

Groei

Rotiferen

Effluent

Bioluminescentie

Vissen

Landbodem

Algen

Diatomeeën

Ballastwater

Mutageniciteit

Chemie en Ecotoxicologie

	Voordelen	Nadelen
Chemische analyse	<ul style="list-style-type: none"> + Specifieke informatie over stoffen en concentraties + Goedkoop voor reguliere stoffen 	<ul style="list-style-type: none"> - Geen informatie over niet geanalyseerde stoffen - Geen directe relatie met ecologische risico's
Bioassay	<ul style="list-style-type: none"> + Informatie over effect van alle biobeschikbare stoffen in een monster + Inzicht in specifieke soortgroepen die risico lopen + gecontroleerde omstandigheden 	<ul style="list-style-type: none"> - Geen direct inzicht in specifieke stoffen die effecten veroorzaken - Chronische testen kunnen relatief duur zijn

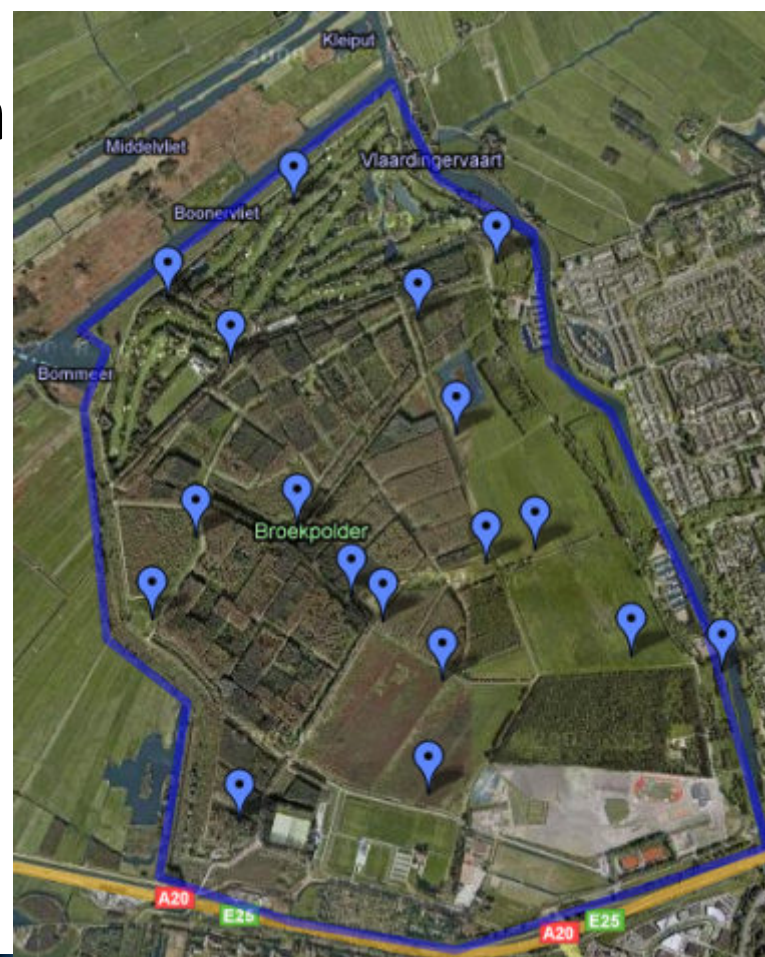
Combinatie van chemie en bioassays

- Inzicht in stoffen én effecten
- Meervoudige bewijsvoering
- Bruikbaar als monitoringsinstrument en instrument voor beheersmaatregelen
- Nog sterker door betrekken van veldecologische gegevens

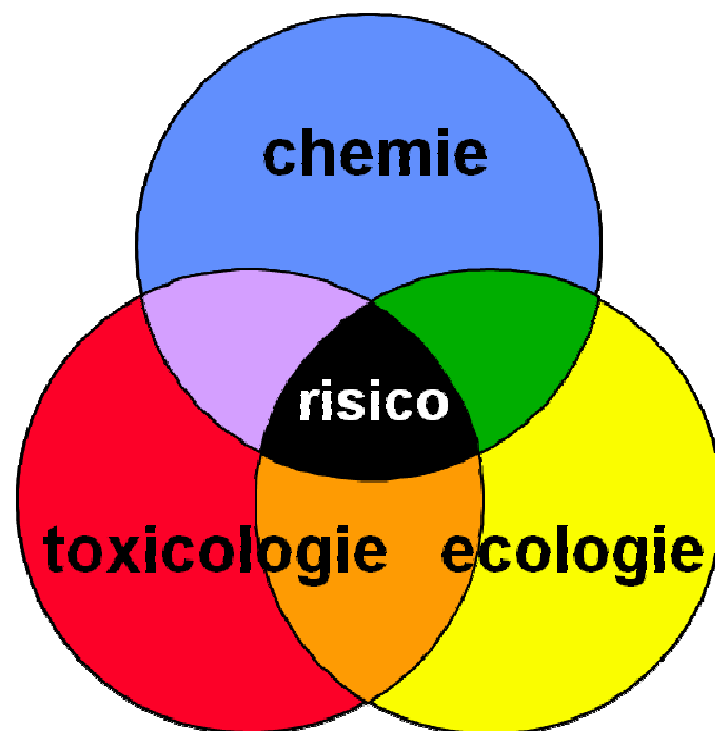
Triade: landbodem

- Broekpolder Vlaardingen
- 500 hectare
- Vml. stort havenslib
- Recreatie en natuur
- Divers mengsel aan verontreinigingen
- Ecologische risico's

Triadebenadering

- Drie sporen – meervoudige bewijsvoering

Resultaten

- Weinig effecten in veld en bioassays
- Zeer lage biobeschikbaarheid van verontreinigingen
- Relatie tussen sterk met drins verontreinigde vakken en opname in organismen
- Herinrichting van gebied – geen grootschalige, ingrijpende sanering noodzakelijk, maar specifieke maatregelen op vakniveau

Pilot risico's oppervlaktewater

- KRW-doelstellingen voor Ecologie: rol van chemie?

- Monitoring van eco(toxico)logische effecten van verontreinigingen

- Bioassays en chemische analyses
  - Oppervlaktewater en extracten

- Chronische en acute testen → effecten?

- Inzet van beheersmaatregelen zinvol?

En veel meer....

- Totaal-effluentbeoordelingen
- Toelating Ballastwaterbehandelingsystemen
- Lozingsvergunningen
- Stoftesten
- Ecologische risicobeoordelingen land- en waterbodem
- Etc.

Vragen....?

Drs. Thijs de Kort
Adviseur ecologische risicobeoordeling

T +31 6 295 05 987

E thijs.dekort@grontmij.nl

WOENSDAG
14 OKTOBER 2015
ORION - WAGENINGEN

LABANALYSE
voeding & milieu **2015**
 WAGENINGENUR
For quality of life